

Ffurflen ymateb rheolwyr

At ddefnydd Archwilio Cymru yn unig	
Corff a archwilir	Cyngor Gwynedd
Enw'r archwiliad	Llety dros dro, argyfwng hirdymor?
Dyddiad cyhoeddi	06/08/2025

Cyf	Argymhellriad	Sylwebaeth ar gamau gweithredu arfaethedig	Dyddiad cwblhau ar gyfer camau gweithredu a gynlluniwyd	Swyddog cyfrifol (teitl)	Archwilio Cymru yn unig
A1	Gwerth am Arian Canfuom nad yw cynghorau'n gallu dangos eu bod yn sicrhau gwerth am arian yn eu darpariaeth llety dros dro. I fynd i'r afael â hyn dylai cynghorau: • sicrhau bod yr ystod lawn o ddulliau ac opsiynau ar gyfer darparu llety dros dro'n cael eu hystyried; a	• Mae'r Gwasanaeth Digartrefedd wedi cynnal archwiliad o bob eiddo a ddefnyddir i letya aelwydydd, gan gynnwys eu cyfleusterau a'r perchenogion ar sail gofynion 'Fit and Proper Person' a ddiffinnir gan y Llywodraeth Yn sgil yr archwiliadau hynny, gwnaethpwyd argymhellion ar gyfer	Parhaus	Rheolwr Digartrefedd	

Cyf	Argymhelliad	Sylwebaeth ar gamau gweithredu arfaethedig	Dyddiad cwblhau ar gyfer camau gweithredu a gynlluniwyd	Swyddog cyfrifol (teitl)	Archwilio Cymru yn unig
	- nodi sut y byddant yn asesu ac yn monitro gwerth am arian darpariaeth llety dros dro ar y cyfan, gan gynnwys: - y manteision bwriadedig; a hefyd - yr wybodaeth y byddant yn ei defnyddio i asesu darbodaeth, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd eu darpariaeth llety dros dro.	gwelliannau i'r eiddo a/neu drefniadau busnes eiddo Bwriedir parhau gyda'r trefniadau i gynnal yr archwiliadau hyn yn rheolaidd. Bydd yr Adolygiad Digartref (i gydymffurfio ag adran 51 o Ddeddf Tai (Cymru) 2014 yn cael ei gynnal yn ystod 2025/26 a bydd hynny yn siwr o atgyfnerthu'r gwaith sydd eisoes wedi digwydd. - Bydd y Gwasanaeth yn parhau i herio costau yn rheolaidd gan ysgrifennu at berchnogion eiddo yn amlygu sefyllfa costau llety argyfwng a gosod uchafswm cost nosweithiol derbynol - Yn dilyn creu system fewnol ar gyfer cofnodi a monitro archebion a gwariant llety argyfwng, rydym wedi gweld	Parhaus yn ôl y galw Parhaus	Rheolwr Digartrefedd Rheolwr Digartrefedd	

Cyf	Argymhelliad	Sylwebaeth ar gamau gweithredu arfaethedig	Dyddiad cwblhau ar gyfer camau gweithredu a gynlluniwyd	Swyddog cyfrifol (teitl)	Archwilio Cymru yn unig
		gwelliant yn effeithlonrwydd ein prosesau, ac mae gennym well trosolwg dros ein gwariant. Byddwn yn parhau gyda'r trefniadau hyn gan gynnwys sefydlu cyfarfodydd wythnosol rhwng ein cyfrifydd, tîm cyllid a Rheolwr Gwasanaeth Digartrefedd i fonitro gwariant er mwyn adnabod patrymau ac chanfod datrysiadau yn rhagweithiol • Mae cyfarfodydd gydag Uned Caffael y Cyngor wedi'u trefnu i drafod y sefyllfa ac opsiynau caffael llety argyfwng gyda'r nod o hwyluso trefniadau a sicrhau gwerth am arian • Wedi ac yn parhau i adnabod eiddo addas i'w brynu ar gyfer dibenion lletya unigolion digartref e.e. Adeilad y Goron, Caernarfon a Thŷ Glyn, Bangor. Ein gobaith yw bydd hyn yn arwain at	Medi 2026 Parhaus	Rheolwr Digartrefedd Pennaeth Cynorthwyol Tai ac Eiddo	

Cyf	Argymhelliad	Sylwebaeth ar gamau gweithredu arfaethedig	Dyddiad cwblhau ar gyfer camau gweithredu a gynlluniwyd	Swyddog cyfrifol (teitl)	Archwilio Cymru yn unig
		arbedion a gwell safon o lety ar gyfer unigolion digartref			
A2	Cynllunio ar gyfer Atal Canfuom, er bod gan bob cyngor Gynlluniau Pontio Ailgartrefu Cyflym ar waith, mae'r rhain o ansawdd amrywiol. Er mwyn cynllunio yn effeithiol i atal digartrefedd, dylai cyngorau: - sicrhau eu bod yn defnyddio data perthnasol i lunio'r amcangyfrif gorau posibl o'r galw yn y dyfodol am wasanaethau digartrefedd; - cynnwys ystod o ddulliau sylfaenol, eilaidd a thrydyddol yn eu	- Nid yw'n eglur a yw hyn yn broblem yng Ngwynedd, ac mae ein Cynllun Ailgartrefu Cyflym wedi derbyn canmoliaeth gan y Llywodraeth. - Gallwn gadarnhau bod Cynllun Gweithredu ein Cynllun Ailgartrefu Cyflym yn cael ei adolygu ar hyn o bryd ac mae cynnydd wedi ei wneud. Fel y cyfeirir ato uchod, rydym yn cychwyn ar Arolygiad Digartrefedd fydd maes o law yn sail ar gyfer ein Strategaeth Digartrefedd. Law yn	Diwedd 2026	Arweinydd Tîm Comisiynu	

Cyf	Argymhelliad	Sylwebaeth ar gamau gweithredu arfaethedig	Dyddiad cwblhau ar gyfer camau gweithredu a gynlluniwyd	Swyddog cyfrifol (teitl)	Archwilio Cymru yn unig
	cynlluniau, gyda'r pwyslais ar atal sylfaenol lle y bo'n bosibl; • modelu effaith newidiadau polisi ar y sgiliau a'r capasiti y mae eu hangen yn eu gweithlu; • adnabod y gweithlu y bydd ei angen arnynt i fynd i'r afael â'r galw am lety dros dro yn y dyfodol; a • nodi sut y byddant yn asesu ac yn monitro darbodaeth, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd eu dull o atal a lleihau'r galw am lety dros dro.	llaw â hyn rydym yn cynnal Asesiad o Anghenion fel rhan o'r broses cynllunio'r Grant Cymorth Tai fydd yn sail i'r Strategaeth Cymorth Tai. Yn ôl y disgwyliad diweddaraf gan y Llywodraeth, bydd y ddwy strategaeth yma yn cael eu cyfuno i un Strategaeth Cymorth Tai a Digartrefedd. Er bod amserlen cyflwyno'r strategaethau hyn wedi ymestyn i Ebrill 2027, rydym yn bwriadu cyflwyno ein strategaeth cyn ddiwedd 2026. • Bydd y Strategaeth yma, ar sail yr wybodaeth fydd wedi ei adnabod yn yr Asesiad Anghenion ac Aolygiad Digartrefedd yn ystyried yr holl opsiynau ar gyfer darpariaeth gwasanaethau atal			

Cyf	Argymhelliad	Sylwebaeth ar gamau gweithredu arfaethedig	Dyddiad cwblhau ar gyfer camau gweithredu a gynlluniwyd	Swyddog cyfrifol (teitl)	Archwilio Cymru yn unig
		digartrefedd, boed nhw'n statudol neu fel arall. • Bydd ethos ailgartrefu cyflym yn cael ei blethu i'r strategaeth er mwyn sicrhau bod y gwerthoedd hynny yn sail i cyfeiriad strategol y strategaeth. • O ran data, mae system cyfrifiadurol newydd yn caniatáu i ni gael gwell trosolwg o sefyllfa a data allweddol. Cafodd y fanyleb ei llunio gydag anghenion data mewn golwg, gan sicrhau bod ein penderfyniadau'n cael eu gyrru gan ddata • Rydym wedi comisiynu gwaith ymchwil gan Uned Ymchwil a Dadansoddeg mewnol y Cyngor er	Mawrth 2026	Rheolwr Digartrefedd	

Cyf	Argymhelliad	Sylwebaeth ar gamau gweithredu arfaethedig	Dyddiad cwblhau ar gyfer camau gweithredu a gynlluniwyd	Swyddog cyfrifol (teitl)	Archwilio Cymru yn unig
		mwyn edrych ar batrymau cyflwyniadau gyda golwg ar geisio atal achosion yn rhagweithiol - Rydym wedi ac yn parhau i brynu eiddo ar draws y sir er mwyn ceisio atal digartrefedd yn rhagweithiol - Rydym wedi adnabod rolau critigol er mwyn cynllunio'r gweithlu a sicrhau bod gennym staff yn eu lle i ymateb i'r galw - Parhau i adrodd ar lefelau atal digartrefedd trwy gyfundrefn Herio a Chefnogi Perfformiad mewnol y Cyngor. - Wedi sefydlu "Grŵp Digartrefedd" sy'n adrodd i'r Prif Weithredwr a'r Aelod Cabinet. Yn ystod y cyfarfod adroddir ar sefyllfa digartrefedd y	Parhaus Medi 2025 Parhaus Parhaus	Pennaeth Cynorthwyol Tai ac Eiddo Pennaeth Tai ac Eiddo Pennaeth Tai ac Eiddo Pennaeth Tai ac Eiddo	

Cyf	Argymhelliad	Sylwebaeth ar gamau gweithredu arfaethedig	Dyddiad cwblhau ar gyfer camau gweithredu a gynlluniwyd	Swyddog cyfrifol (teitl)	Archwilio Cymru yn unig
		Cyngor er mwyn amlygu effeithlonrwydd ac adnabod patrymau allweddol, gan gynnwys gwaith ataliol.			
A3	Gweithio mewn Partneriaeth Gwelsom nad yw gweithio mewn partneriaeth i atal digartrefedd yn aml yn effeithiol. Er mwyn gwella hyn dylai cyngorau: • weithio gyda’u partneriaid i: - adnabod priod rolau a chyfrifoldebau presennol; - cytuno sut i fynd i’r afael â bylchau mewn gwasanaethau a/neu achosion o	• Eto, mae’n aneglur a oes tystiolaeth o ddiffyg gweithio mewn partneriaeth yng Ngwynedd, ac mae LIC wedi cydnabod Partneriaeth Tai Gwynedd fel esiampl o arfer dda cydweithio • Fodd bynnag, mae’n wir bod pwysau cynyddol ar bob un maes cyhoeddus yng Nghymru e.e. gwasanaeth prawf, gwasanaeth iechyd, sydd yn ei dro yn ei gwneud hi’n gynyddol anodd i gyrff			

Cyf	Argymhelliad	Sylwebaeth ar gamau gweithredu arfaethedig	Dyddiad cwblhau ar gyfer camau gweithredu a gynlluniwyd	Swyddog cyfrifol (teitl)	Archwilio Cymru yn unig
	ddyblygu gwasanaethau; • mynd ati'n rheolaidd i werthuso effeithiolrwydd eu trefniadau ar gyfer gweithio mewn partneriaeth i atal digartrefedd.	weithio mewn partneriaeth gan fod blaenoriaethau yn gwrthdaro • Rydym wedi gofyn i gynnwys y mater hwn ar agenda cyfarfod rhwng awdurdodau lleol gogledd Cymru a Gweinidog Tai LIC ym mis Hydref 2025 • Parhau i drafod yn yr is-grŵp Dyrannu a Gosodiadau Bwrdd Partneriaeth • Disgwylir gwybodaeth bellach yn dilyn y Bil Digartrefedd newydd yn sgil argymhellion ynddo i wneud gweithio mewn partneriaeth yn statudol. Rydym yn barod i ymateb pan fo hynny'n digwydd • Fel y cyfeirir ato uchod, bydd yr Asesiad Anghenion ac Adolygiad	Hydref 2025 Parhaus Parhaus	Pennaeth Tai ac Eiddo Pennaeth Cynorthwyol Tai ac Eiddo Rheolwr Digartrefedd	

Cyf	Argymhelliad	Sylwebaeth ar gamau gweithredu arfaethedig	Dyddiad cwblhau ar gyfer camau gweithredu a gynlluniwyd	Swyddog cyfrifol (teitl)	Archwilio Cymru yn unig
		Digartrefedd yn sicrhau y bydd yna ymgysylltu ac ymgynghori cynhwysfawr gyda phartneriaid a rhanddeiliaid yn y maes digartrefedd ac atal digartrefedd. Rhagwelir y bydd y Strategaeth Cymorth Tai a Digartrefedd yn cynnwys themâu o weithio mewn partneriaeth ar draws y maes ac y edrych am gyfleon i wneud hynny er mwyn llinairu effaith digartrefedd. Bydd cynnwys y strategaeth hefyd yn ymgorffori'r newidiadau a ddaw yn sgil dyfodiad Dieddf Digartrefedd a Dyrannu Tai Cymdeithasol lle mae pwyslais ar weithio mewn partneriaeth.			